Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
О Б Л А С Т Н А А Д М И Н И С Т Р А Ц И Я - В Р А Ц А

ДО
ОБЛАСТНИЯ УПРАВИТЕЛ
НА ОБЛАСТ ВРАЦА

ДОКЛАД

от извършена проверка на техническото и експлоатационно състояние на язовирните стени и съоръженията към тях на територията на област Враца

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НИКОЛОВА,

В изпълнение на Заповед № РД-18-К-9 от 10.05.2017 г. на Областния управител на област Враца, за периода от 29 май до 23 юни 2017 год. междуведомствена комисия (КОТЕСЯСС) с представители на Областна администрация - Враца, Главна дирекция „Надзор на язовирните стени и съоръженията към тях” при ДАМТН, Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” - Враца и Басейнова дирекция „Дунавски район” с център Плевен, назначена на основание чл. 138а, ал. 3 от Закона за водите и чл. 212, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за осъществяване на техническата и безопасната експлоатация на язовирните стени и на съоръженията към тях, както и на контрол за техническото им състояние, провери **88** язовира на територията на област Враца.

Констатациите от извършените на място проверки са отразени в констативен протокол за всеки обект поотделно и разпределени по собственост са както следва:

ОБЩИНА БОРОВАН

1. Язовир **„Братковец“** – намира се в землището на село Борован и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната и въздушния откос са без нарушения, по водния откос има локални свличания
– преливник: изправен (бетонен)
– основен изпускател: изправен

2. Язовир **„Велчов лъг“** – намира се в землището на село Борован и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: без нарушения
– преливник: изправен (бетонен) – разрушен в бързотока
– основен изпускател: изправен

3. Язовир **„Гарвански геран“** – намира се в землището на село Малорад и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е изправна, каменната броня на водния откос е нарушена, по въздушния откос има свличания вследствие на преливане през короната при наводненията от 2014 г.

– преливник: неизправен – разрушен/ерозирал, прокопан е допълнителен канал в близост до преливника изпълняващ функцията на втори преливник

– основен изпускател: изправен, с монтиран втори спирателен кран

За язовира има изготвен проект за възстановяване на съоръженията.

4. Язовир **„Горна бара“** – намира се в землището на село Борован и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е с променлива ширина, водния откос е без нарушения, а по въздушния откос има голямо свличане в зоната над ОИ възникнало от преливане през короната при наводненията от 2014 г.

– преливник: неизправен – разрушен/ерозирал в зоната на бързотока

– основен изпускател: изправен

5. Язовир **„Гъбов дол“** – намира се в землището на с. Борован и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната и водния откос са без нарушения, а по въздушния откос се забелязват следи/пътеки от преминаване на едър добитък

– преливник: изправен – няма бързоток, защото е каскадно разположен непосредствено над яз. „Горна бара“ и се оттича директно опашката му

– основен изпускател: изправен

6. Язовир **„Домуславец“** – намира се в землището на с. Нивянин и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: изправна, без нарушения

– преливник: изправен, почистен

– основен изпускател: в езерото – изправен (има достъп – пасарелка)

7. Язовир **„Езерска падина“** – намира се в землището на село Малорад и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната и водния откос са без нарушения, по въздушния откос се наблюдават мокри зони, хлътвания и подуване

– преливник: неизправен, ерозирал с дълбочина около 5 м.

– основен изпускател: неизправен – запушена водовземна шахта: за заместване на функциите му е монтиран сифон Ф150 мм

За язовира има изготвен проект за възстановяване на съоръженията.

8. Язовир **„Жарковец“** – намира се в землището на село Добролево и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: непроходима, обрасла с гъста дървесна и храстовидна растителност – невъзможно е да се определи състоянието й

– преливник: неизправен, ерозирал с дълбочина около 3 м.

– основен изпускател: неизправен – запушена водовземна шахта и без спирателен кран

9. Язовир **„Корея“** – намира се в землището на с. Борован и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: на две места е с променена геометрия, има дупки и свличания възникнали при преливане през короната през 2014 г.

– преливник: неизправен, ерозирал с дълбочина около 2 м.

– основен изпускател: няма *(от шахтата му стърчи дънер)*

10. Язовир **„Млада овчарка“** – намира се в землището на село Нивянин и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: на две места е с променена геометрия, големи дупки и свличания, образувани вследствие на преливане през короната през 2014 г.

– преливник: неизправен, засипан със земни маси и обрасъл

– основен изпускател: изправен

11. Язовир **„Потока / Ботева алея“** – намира се в землището на село Борован и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е вълнообразна и неуплътнена с коловози, по откосите има дървесна и храстовидна растителност за почистване

– преливник: неизправен

– основен изпускател: изправен (трудно достъпен)

12. Язовир **„Сираково“** – намира се в землището на с. Сираково и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна, по откосите има дървесна и храстовидна растителност за почистване, бронята на водния откос е нарушена

– преливник: неизправен, обрасъл

– основен изпускател: изправен

13. Язовир **„Стубеля“** – намира се в землището на село Борован и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: естествено прорязана вследствие на високите води преминали над короната при наводненията през 2014 г.

– преливник: неизправен

– основен изпускател: неизправен

Язовирът е предложен за ликвидация от оператора.

14. Язовир **„Тихов лъг“** – намира се в землището на село Борован и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна, по откосите има дървесна и храстовидна растителност за почистване, бронята на водния откос е нарушена

– преливник: неизправен, обрасъл

– основен изпускател: изправен

15. Язовир **„Церов дол“** – намира се в землището на село Борован и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: естествено прорязана вследствие на високите води преминали над короната при наводненията през 2014 г.

– преливник: изправен, с частично разрушена бетонна облицовка

– основен изпускател: неизправен

Язовирът е предложен за ликвидация от оператора.

Община Борован е назначила инж. Стефан Стефанов за оператор на всички язовирни стени и съоръженията към тях, собственост на общината.

На 12 бр. язовири са монтирани нивомерни/водоотчетни рейки.

Всички язовири, собственост на община Борован разполагат с изготвени аварийни планове, инструкции за експлоатация и програма за технически контрол.

Язовирите „Братковец“ и „Домуславец“ имат концесионер – „Аквaленд БВБ“ ЕООД).

ОБЩИНА БЯЛА СЛАТИНА

1. Язовир **„Враняк“** – язовирът се намира в землището на с. Враняк и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена, по откосите има свличания и храстовидна растителност

– преливник: изправен

– основен изпускател: изправен

2. Язовир **„Габаре“** – язовирът се намира в землището на с. Габаре и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена, по откосите има дървесна и храстовидна растителност за почистване

– преливник: неизправен, обрасъл

– основен изпускател: изправен

3. Язовир **„Градините“** – язовирът се намира в землището на с. Буковец и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена, по въздушния откоси има дървесна и храстовидна растителност за допочистване

– преливник: изправен

– основен изпускател: изправен

4. Язовир **„Градините“** – язовирът се намира в землището на с. Тлачене и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е неуплътнена с коловози и храстовидна растителност, водният откос е с нарушена броня и храстовидна растителност, а по въздушния се наблюдава дървесна и храстовидна растителност

– преливник: неизправен, обрасъл с минимална пропускателна способност

– основен изпускател: няма достъп

5. Язовир **„Драшан 1“** – язовирът се намира в землището на с. Драшан и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна, въздушният откос е с нарушена броня, дървесна и храстовидна растителност, по водния също се наблюдава дървесна и храстовидна растителност

– преливник: изправен, с два броя тръби Ф500 мм в насип

– основен изпускател: неизправен, липсва спирателен кран и входната шахта е запушена

6. Язовир **„Драшан 2“** – язовирът се намира в землището на с. Драшан и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е вълнообразна и неуплътнена с коловози, откосите са без нарушения с малко храстовидна растителност за допочистване

– преливник: неизправен, с нанос и ниска дървесна растителност, но няма нарушения по бетонната облицовка

– основен изпускател: изправен

7. Язовир **„Кокошарника“** – язовирът се намира в землището на село Соколаре и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: обрасла с дървесна и храстовидна растителност

– преливник: изправен

– основен изпускател: изправен

8. Язовир **„Лековит кладенец“** – язовирът се намира в землището на село Търнава и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена, по въздушния откос има гъста дървесна и храстовидна растителност, бронята е без нарушения

– преливник: изправен, почистен

– основен изпускател: изправен, с труден достъп и ограничена проводимост на отводящия му канал

9. Язовир **„Лъга“** – язовирът се намира в землището на село Буковец и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: непроходима - гъста дървесна и храстовидна растителност

– преливник: няма достъп и видимост, непочистен

– основен изпускател: няма достъп (по данни на оператора спирателният кран не функционира)

10. Язовир **„Марин дол“** – язовирът се намира в землището на с. Комарево и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: прорязана (първоначално естествено – от преливане през короната през 2014 г. и впоследствие прокопана до долу с багер), с гъста дървесна и храстовдина растителност и свличания по въздушния откос

– преливник: без достъп, залтачен и непочистен

– основен изпускател: няма достъп

Язовирът е в процедура по извеждане от експлоатация – Решение на Общински съвет Бяла Слатина № 45 от 22.12.2015 г.

11. Язовир **„Под селото“** – язовирът се намира в землището на с. Соколаре и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е насипана и уплътнена, въздушния откос е с мокри зони и храстовидна растителност, водния откос е със свличания, нарушена броня и храстовидна растителност

– преливник: неизправен, засипан със земни маси и изградено савачно съоръжение, чиито тръбопровод е с много малък/недостатъчен диаметър – след насипа е ерозирал с дълбочина около 2,5 м.

– основен изпускател: неизправен – в наводнена стоманобетонна шахта

На практика язовирът няма ефективно действащи облекчителни съоръжения.

12. Язовир **„Руменя“** – язовирът се намира в землището на с. Търнава и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е насипана с фракция трошен камък и уплътнена, водният откос е с нарушена броня, а след петата на въздушния откос има заблатена водна площ (в момента суха)

– преливник: неизправен – засипан и със завишена кота с цел преминаване на земеделска техника

– основен изпускател: изправен, в езерото (има достъп – пасарелка)

13. Язовир **„Соколаре 1“** – язовирът се намира в землището на с. Соколаре и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена, водният откос е без нарушения, а под въздушния откос има заблатена водна площ (в зоната на ОИ)

– преливник: неизправен - обрасъл, с частично нарушена бетонна облицовка

– основен изпускател: неизправен, без достъп до С.К. - наводнена шахта

14. Язовир **„Търнак“** – язовирът се намира в землището на с. Търнак и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена с асфалтова настилка, по откосите има малко храстовидна растителност за допочистване

– преливник: бетонен, изправен – ерозирал в зоната на бързотока (20-25 м)

– основен изпускател: изправен

Община Бяла Слатина е сключила договор с оператор за всички язовирни стени и съоръженията към тях общинска собственост със „СП-90“ ООД, представлявано от инж. Тони Венциславов Петров.

Всички язовири имат актуални аварийни планове, а инструкциите за експлоатация и програмата за технически контрол са в процес на разработване.

ОБЩИНА ВРАЦА

1. Язовир **„Агов дол“** – язовирът се намира в землището на с. Власатица и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена, откосите са без нарушения с малко храстовидна растителност за допочистване

– преливник: изправен

– основен изпускател: изправен

Язовирът има концесионер – „Сан Марко 2007“ ЕООД

2. Язовир **„Влашки дол“** – язовирът се намира в землището на с. Бели Извор и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена, откосите са без нарушения с малко растителност за допочистване по въздушния

– преливник: изправен, затлачен с нанос в зоната на бързотока

– основен изпускател: изправен

Язовирът има концесионер – „Кулата 2000 – Цолов и сие“ СД

3. Язовир **„Върбица 2“** – язовирът се намира в землището на с. Върбица и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена, водния откос е с локални свличания и нарушена броня, по въздушния откос има дървесна и храстовидна растителност за допочистване

– преливник: неизправен – обрасъл и разрушен в участъка на бързотока

– основен изпускател: изправен, бетониран и с подновен спирателен кран

Язовирът има концесионер – „Омега Фиш“ ООД

4. Язовир **„Девене“** – язовирът се намира в землището на с. Девене и е каскадно разположен над яз. „Три кладенци“. Техническо състояние:

– язовирна стена: короната е равна с каменна настилка, водният откос е без нарушения, по въздушния откос има дървесна и храстовидна растителност за допочистване

– преливник: неизправен - изцяло разрушен от високи води през 2014 г.

– основен изпускател: неизправен - демонтиран спирателен кран. Монтиран е допълнителен сифон Ф300 мм, за който също липсва спирателен кран.

Язовирът има концесионер – „Марти-Бисер Исаев“ ЕООД

5. Язовир **„Дедова могила“** – язовирът се намира в землището на село Върбица и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна, водния откос е с нарушена броня и свличания, въздушния откос е обрасъл с дървесна и храстовидна растителност

– преливник: изправен

– основен изпускател: изправен

Язовирът има концесионер – „Румфиш“ ЕООД

6. Язовир **„Джуджански поток“** – язовирът се намира в землището на град Враца и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: по короната е изкопана траншея за монтиране на видеонаблюдение, като изкопът не е възстановен, водния откос е с нарушена броня и свличания, въздушния откос е обрасъл с дървесна и храстовидна растителност

– преливник: няма

– основен изпускател: изправен

Язовирът има концесионер – „Патрон 2009“ ЕООД

7. Язовир **„Енева“** – язовирът се намира в землището на с. Тишевица и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: изправна, с храстовидна растителност за допочистване

– преливник: неизправен, разрушен в зоната на бързотока

– основен изпускател: изправен

Язовирът има концесионер – „Агрокръстеви“ ООД

8. Язовир **„Желязковец“** – язовирът се намира в с. Баница и е ремонтиран със средства от фонд „Солидарност“. Техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е насипана с инертен материал и е подравнена, въздушния откос е бил разрушен от преливане през короната, но сега е възстановен със земен насип, водният откос също е без нарушения

– преливник: изправен-ремонтиран, с 3 стоманобетонови тръби в насип, всяка с диаметър както следва: Ф300, Ф600 и Ф1200 мм. В леглото на бързотока са положени матраци запълнени със ситна фракция трошен камък.

– основен изпускател: неизправен, тръбата на ОИ от към шахтата на спирателния кран е запушена, монтиран е сифон за регулиране на водното ниво

9. Язовир **„Кални дол“** – язовирът се намира в землището на с. Вировско и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е с променлива ширина и ерозирала на няколко места, водния откос е с нарушена броня, свличания и храстовидна растителност, въздушният е чистен, но има още дървесна и храстовидна растителност за чистене. Дупките и свличанията са образувани от преливане през короната при наводненията от 2014 г., като и тогава облекчителните съоръжения не са работели

– преливник: почистен частично

– основен изпускател: неизправен

10. Язовир **„Кираджията“** – язовирът се намира в землището на село Баница и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена, по въздушния и водния откоси има храстовидна растителност за допочистване

– преливник: разрушен: бетонната облицовка е отнесена и се забелязва силна ерозия в зоната на бързотока

– основен изпускател: изправен

11. Язовир **„Косталево“** – язовирът се намира в землището на село Косталево и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена, откосите са без нарушения, единствено се забелязва растителност, която характерно се развива от филтрационни води

– преливник: разрушен: бетонната облицовка е отнесена и се забелязва силна ерозия в зоната на бързотока

– основен изпускател: изправен

Важно е да се отбележи, че цялостен ремонт на преливника е правен през 2013 г., след което високите води през 2014 г. го разрушават. Също така язовирът все още е гаранционен, а от изпълнителя не е потърсена отговорност към момента.

12. Язовир **„Лесконож“** – язовирът е разположен в землищата на селата Горно Пещене и Вировско и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена, водния и въздушния откоси са без нарушения (преливал през короната през 2014 г.)

– преливник: разрушен: бетонната облицовка е отнесена и се забелязва силна ерозия в зоната на бързотока

– основен изпускател: изправен

13. Язовир **„Лиляче“** – язовирът се намира в землището на с. Лиляче и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: равнинна и плътна, без нарушения

– преливник: изправен

– основен изпускател: неизправен (в момента се ремонтира) – монтиран сифон от РЕ тръби Ф220 мм за регулиране на водното ниво

14. Язовир **„Мраморчица“** – язовирът се намира в землищата на селата Горно Пещене и Мраморен и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната в голяма степен е насипана с трошен камък и подравнена, водният откос е с изправна каменна броня и малко храстовидна растителност за допочистване, водният откос в голяма степен е почистен от растителност, но има още дървета и храсти за отстраняване, както и се забелязва филтрация над шахтата на основния изпускател

– преливник: беше разрушен, но сега е ремонтиран: с поставени габиони запълнени с трошен камък и положени матраци по дъното на отводящия канал

– основен изпускател: изправен (изградена е нова стоманобетонна шахта)

Ремонтът на язовира е завършен тази година със средства от фонд „Солидарност“ на Европейския съюз.

15. Язовир **„Омарски геран“** – язовирът се намира в землището на село Вировско и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: трудно проходима, обрасла с дървета и храсти

– преливник: неизправен - засипан със земни маси, обрасъл и ерозирал

– основен изпускател: няма достъп до него – дървета и храсти

Язовирът има концесионер: „Джи Ем Аква Консулт“ ЕООД

16. Язовир **„Под кръста“** – язовирът се намира в землището на с. Тишевица и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна, по въздушния откос има дървета и храсти за допочистване, водният откос е с нарушена броня и локални свличания

– преливник: изправен

– основен изпускател: изправен

Язовирът има концесионер: „Мираж 2007“ ЕООД

17. Язовир **„Сухия скът“** – язовирът се намира в землището на с.Мраморен и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна, водния откос е без нарушения, в петата на въздушния откос се е образувала голяма дупка вследствие на монтиран преди време сифон за обиране на високи води, който не е монтиран правилно и водите от него са изкопали насипа (*към момента не е опасност за сигурността на стената и е далече от слабата зона покрай основния изпускател, но трябва да се запълни*)

– преливник: изправен – продълбочен през 2015 г.

– основен изпускател: изправен (в стоманобетонна шахта и енергогасител)

Язовирът има концесионер: „Сухия скът“ ЕООД

18. Язовир **„Три Кладенци“** – най-големият общински язовир в област Враца с полезен обем от 3 363 000 м^3, височина на стената 14 м и дължина 320 м. Намира се в землището на с. Три Кладенци, каскадно е разположен под яз. „Девене“ и над яз. „Лесура“. Техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена с поставен бетонен праг от водната страна, откосите са равнинни и без нарушения, водния е с каменна броня

– преливник: неизправен: траншен с бетонна облицовка, която след преливния ръб е изцяло разрушена

– основен изпускател: изправен (Ф600 мм и Qmax 2.250 м^3)

Язовирът има концесионер: ЕТ „БУМ – Велислав Петков“

19. Язовир **„Уменкьовец“** – язовирът се намира в землището на с. Мало Пещене и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: без достъп поради наличие на гъста дървесна и храстовидна растителност

– преливник: неизправен – обрасъл, частично разрушен

– основен изпускател: няма достъп

За понижаване на водното ниво е монтиран сифонен преливник от РЕ тръби Ф110 мм.

20. Язовир **„Чирен 3“** – язовирът се намира в землището на с. Чирен и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: без сериозни нарушения - за допочистване от растителност

– преливник: неизправен – засипан, с намалена проводимост

– основен изпускател: изправен (след спирателния кран е монтирано удължение с намален диаметър)

Язовирът има концесионер: „Марти-Бисер Исаев“ ЕООД

Оператор на всички язовирни стени и съоръженията към тях собственост на община Враца е инж. Христос Мингас – служител на общината.

Всички язовири имат актуални аварийни планове, а инструкциите за експлоатация и програмата за технически контрол са в процес на разработване.

ОБЩИНА КРИВОДОЛ

1. Язовир **„Мътница“** (*друго наименование „Балкана 1“*) – язовирът се намира в землището на с. Главаци и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: по короната и водния откос има храстовидна растителност, а по въздушния и дървесна

– преливник: изправен - земен профил, разрушен в бързотока

– основен изпускател: изправен

2. Язовир **„Балкана 2“** – язовирът се намира в землището на с. Главаци и до него няма достъп. Предписано е да се осигури достъп до хидротехническото съоръжение и да се свика Експертен технически съвет относно бъдещата експлоатация на язовира – срок: 10 октомври 2017 г.

3. Язовир **„Балкана 3“** – язовирът се намира в землището на с. Главаци и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: непроходима и без достъп поради наличие на гъста дървесна и храстовидна растителност

– преливник: без достъп

– основен изпускател: без достъп

4. Язовир **„Баурене“** – язовирът се намира в землището на с. Баурене и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: изправна-без нарушения

– преливник: изправен (бетонен)

– основен изпускател: неизправен – затлачен, липсват затворни органи

5. Язовир **„Бъркашки дол“** – язовирът се намира в землището на село Галатин и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: без нарушения, с храстовидна растителност

– преливник: неизправен (частично разрушен)

– основен изпускател: без достъп

6. Язовир **„Влашка могила“** – язовирът се намира в землището на град Криводол и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: непроходима и без достъп поради наличие на гъста дървесна и храстовидна растителност

– преливник: без достъп

– основен изпускател: без достъп

7. Язовир **„Галатин“** – язовирът се намира в землището на с. Галатин и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: с нарушения – короната е неуплътнена с коловози, по откосите има дървесна и храстовидна растителност

– преливник: изправен (разрушен в бързотока)

– основен изпускател: изправен

8. Язовир **„Голямо Бабино“** – язовирът се намира в землището на село Голямо Бабино и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: непроходима и без достъп поради наличие на гъста дървесна и храстовидна растителност. Известно е, че стената е естествено прорязана от високи води.

– преливник: неизправен

– основен изпускател: не е открит

9. Язовир **„Градешница“** – язовирът се намира в землището на село Градешница и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е с коловози, откосите са без нарушения

– преливник: неизправен – представлява 4 бр. тръби в насип, които са затлачени и има обрушавания в зоната на бързотока

– основен изпускател: неизправен - изходната шахта е почистена и са подменени спирателни арматури и болтове, но входната шахта е затлачена и не просмуква вода

10. Язовир **„Караджа 1“** – язовирът се намира в землището на с. Ракево и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: без нарушения, наличие на храстовидна растителност.

– преливник: изправен (разрушен в края на бетонния бързоток)

– основен изпускател: изправен (труден достъп)

11. Язовир **„Караджа 2“** – язовирът се намира в землището на с. Ракево и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е проходима, по въздушния и водния откоси има наличие на гъста дървесна и храстовидна растителност.

– преливник: неизправен – обрасъл и разрушен в зоната на бързотока

– основен изпускател: изправен

12. Язовир **„Лесура“** (*друго наименование „Жиев лъг“*) – язовирът се намира в землището на с. Лесура и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътена, откосите са без нарушения с наличие на храстовидна растителност.

– преливник: неизправен – разрушен

– основен изпускател: неизправен – няма спирателен кран

За възстановяване изправното техн. състояние на язовира е изготвен проект „Проект за ремонтно-възстановителни работи на преливник и основен изпускател на яз. „Жиев лъг“, с. Лесура, община Криводол“. За проекта е изпратено искане за финансиране до МКВПМС № 06.01.114/14.06.2017 г. за сумата от 365 602,25 лв.

13. Язовир **„Лозята“** – намира се в землището на град Криводол и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътена, откосите са с нарушения: свличания, дървесна и храстовидна растителност.

– преливник: неизправен – обрасъл

– основен изпускател: изправен

14. Язовир **„Потока“** – намира се в землището на с. Фурен и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътена, откосите са без нарушения

– преливник: неизправен – входът е засипан и със завишена кота

– основен изпускател: изправен (образувало се е заблатяване след него)

15. Язовир **„Султански дол“** – разположен е в землищата на селата Пудрия и Краводер. Техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: с нарушения - по водния откос се наблюдават свличания в левия скат, частична дървесна и храстовидна растителност; по въздушния откос също има дървесна и храстовидна растителност за допочистване

– преливник: изправен

– основен изпускател: изправен

16. Язовир **„Уровене“** – намира се в землището на село Уровене и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: непроходима (гъста храстовидна растителност)

– преливник: неизправен - обрасъл, частично разрушена бетонна облицовка

– основен изпускател: няма достъп

17. Язовир **„Фудич“** – намира се в землището на с. Баурене и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е уплътена, вълнообразна с променлива ширина, откосите са с нарушения: по въздушния има дървесна растителност, а по водния свличания и храстовидна растителност

– преливник: неизправен – засипан със земни маси, с тръба в насипа

– основен изпускател: не е открит

18. Язовир **„Чукара“** – намира се в землището на с. Ботуня и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: с нарушения: непроходима поради наличие на дървесна и храстовидна растителност

– преливник: без достъп

– основен изпускател: без достъп

Община Криводол е назначила фирма „ТДП Контрол“ ЕООД – гр. София за оператор на всички язовирни стени и съоръженията към тях, собственост на общината.

Всички язовири, собственост на община Криводол разполагат с изготвени аварийни планове, инструкции за експлоатация и програма за технически контрол.

ОБЩИНА МЕЗДРА

1. Язовир **„Батон дол“** – намира се в землището на с. Горна Кремена. Подходите до язовирната стена и съоръженията към нея са обрасли с гъста растителност или изорани и засадени. Видимост има от около 300 м, от където се вижда, че в язовира има акумулирано количество вода и язовирната стена е обрасла с дървесна и храстовидна растителност.

По информация на собственика язовирната стена е прокопана.

2. Язовир **„Боденец“** – намира се в землището на с. Крапец и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: без нарушения, по водната страна на короната е монтиран бетонов праг, по откосите има храстовидна растителност за допочистване

– преливник: изправен, почистен (с бетонна облицовка)

– основен изпускател: изправен

3. Язовир **„Заминец“** – намира се в землището на с. Долна Кремена и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: с нарушения - по короната има пропадания; по откосите има свличания, дървесна и храстовидна растителност

– преливник: няма достъп

– основен изпускател: неизправен - непочистена шахта, липсва спирателен кран

4. Язовир **„Ослен Криводол“** – намира се в землището на село Ослен Криводол и техническото му състояние е следното:

– преливник: изправен, обрасъл

– основен изпускател: изправен, липсва тръбопровод след С.К.

– язовирна стена: с нарушения – короната е вълнообразна с коловози; по водния откос има свличания, по въздушния откос има храстовидна растителност за допочистване

5. Язовир **„Под селото“** – намира се в землището на с. Долна Кремена и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена; водния откос е без нарушения, а въздушния е за допочистване от храстовидна растителност

– преливник: изправен, почистен (бързотока е с бетонна облицовка)

– основен изпускател: изправен

6. Язовир **„Царевец“** – намира се в землището на село Царевец и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: непроходима – без достъп. По информация на собственика е прокопана

– преливник: няма достъп

– основен изпускател: няма достъп

Община Мездра е назначила фирма „ТДП Контрол“ ЕООД – гр. София за оператор на всички язовирни стени и съоръженията към тях, собственост на общината.

Всички язовири, собственост на община Мездра разполагат с изготвени аварийни планове, инструкции за експлоатация и програма за технически контрол.

Язовирите „Батон дол“, „Заминец“ и „Царевец“ видимо не са в експлоатация, но и процедурите по извеждане от експлоатация не са довършени по надлежния ред и подкрепени с необходимата документация. Следва да се довършат, тъй като стените са вече прокопани, като при преценка на ЕТС може да се стигне и до ликвидация.

ОБЩИНА РОМАН

1. Язовир **„Курново“** – намира се в землището на с. Курново и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е с коловози, откосите са без нарушения

– преливник: без нарушения – с леко завишена кота, за продълбочаване

– основен изпускател: изправен (шахтата е почистена)

2. Язовир **„Стояновци“** – намира се в землището на с. Стояновци и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е частично насипана и уплътнена, по водния откос има свличания, а по въздушния храстовидна растителност за допочистване

– преливник: изправен – бетонен, почистен

– основен изпускател: изправен (монтиран втори спирателен кран с намален диаметър)

Община Роман е назначила фирма „ТДП Контрол“ ЕООД – гр. София за оператор на двете язовирни стени и съоръженията към тях, собственост на общината. И двата язовира имат наематели, които ги поддържат.

И двата язовира са собственост на община Роман и разполагат с изготвени аварийни планове, инструкции за експлоатация и програма за технически контрол.

ОБЩИНА ХАЙРЕДИН

1. Язовир **„Бързина“** – намира се в землището на село Бързина и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: с нарушения: има пропадане над комина на основния изпускател причинено от взривяване на входната му шахта през 2004 г., след което е засипан със земни маси. Откосите са почистени от растителност, без други нарушения, освен свличането (затихнало) над комина на основния изпускател.

– преливник: изправен - бетонен (в края на бързотока има няколко подкопани бетонни плочи).

– основен изпускател: изправен. По-рано е изнасял материал от стената, но към момента се следи и суфозията е прекратена. Върху короната са монтирани 2 бр. сифони Ф250 мм за подпомагане функцията на основния изпускател предвид големия водосбор на язовира (той е последен от каскадата от 15 бр. язовири).

2. Язовир **„Рогозен 1“** – намира се в землището на село Рогозен и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е проходима, равна, с каменна настилка, уплътнена; откосите са без нарушения на насипа: водният откос е с изправна каменна броня и почистен от растителност; въздушният откос е почистен от растителност, но след дренажната призма се е образувала голяма заблатена водна площ, която трябва да се отводни

– преливник: неизправен – изцяло разрушен, ерозирал с дълбочина около 6 м (отнесена бетонна облицовка). Входът на преливника аварийно е засипан с инертен материал през месец май 2016 г.

– основен изпускател: неизправен (демонтиран е задвижващият елемент на спирателния кран - застопорен е в постоянно отворено положение)

Язовирът е каскадно разположен над яз. „Бързина“.

3. Язовир **„Рогозен 2“** – намира се в землището на село Рогозен и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е уплътнена и затревена, по водния откос има свличания, а по въздушния са видими следи/пътеки от преминаващ едър добитък

– преливник: изправен, почистен

– основен изпускател: изправен (наводнена е изходната шахта на ОИ)

Община Хайредин е сключила договор с оператор – инж. Богдан Русинов Николов за трите язовирни стени и съоръженията към тях.

И трите язовира са собственост на община Хайредин и разполагат с изготвени аварийни планове, инструкции за експлоатация и програма за технически контрол.

Язовирите „Бързина“ и „Рогозен 1“ също така разполагат и с технически паспорти и изготвени технически проекти за възстановяване техническата годност на язовирите, чрез ремонт и реконструкция на язовирните стени и облекчителните съоръжения на обща стойност 4 665 106, 54 лв. с ДДС.

„НАПОИТЕЛНИ СИСТЕМИ“ ЕАД – КЛОН МИЗИЯ

Язовирите държавна собственост на територията на област Враца са стопанисвани от „Напоителни системи“ ЕАД – клон Мизия, като търговско дружество на подчинение на Министерството на земеделието и храните.

Проверените язовири, стопанисвани от дружеството, на територията на Областта са 5 броя, както следва:

1. Язовир **„Аспарухов вал“** – язовирът се намира в землището на град Козлодуй на границата с област Монтана и до него се стига по земен път с дължина около 6 км. Язовирът е със проектен полезен обем 16 072 000 м^3, но поради възникнал свлачищен процес в леглото на преливника е ограничен на 8 000 000 м^3 завирен обем. В момента на проверката обемът му е около 3 000 000 м^3.

Техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна, с локални улягания и коловози; водния откос е с наредена каменна броня (изправна), частична храстовидна растителност и без видими деформации и свличания; въздушният откос е равнинен, без нарушения

– преливник: неизправен – не се ползва от 1992 г., когато са започнали да се проявяват свлачищни процеси в бързотока, които към момента са затихнали. Почистен е от растителност на входа, обрасъл в отводящия канал.

– основен изпускател: изправен – в стоманобетонна шахта от сухата страна. Диаметъра на ОИ е Ф1000 мм, спирателния кран е изправен, но стоманния тръбопровод е корозирал на няколко места и трябва да бъде подменен.

На язовира има изградени геодезична и пиезометрична контролно-измервателни системи.

Язовирът разполага и с водна/водовземна кула, която представлява метална решетъчна конструкция, чиито затворен орган е заседнал в отворено положение.

2. Язовир **„Върбешница“** – намира се в землището на с. Върбешница, община Мездра и техническото му състояние е следнто:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена, водния откос е с каменна броня без видими деформации, въздушния откос е равнинен с наличие на дървесна и храстовидна растителност за допочистване

– преливник: изправен - бетонен, обрасъл в зоната на бързотока

– основен изпускател: изправен – с 2 бр. спирателни кранове и труден достъп поради наличие на растителност

Язовирът има изградена водовземна кула, която е в добро състояние и с постоянно отворен дънен савак поради нужда от постоянно водоподаване за промишлени нужди (липсва електрическо захранване).

Язовирът има наемател: Цветомир Красимиров Павлов

3. Язовир **„Девец“** – намира се в землището на с. Габаре, община Бяла Слатина и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна с асфалтова настилка и бетонов парапет от водната страна; състоянието на водния и въздушния откоси не може да бъде определено поради наличие на дървесна и храстовидна растителност

– преливник: неизползван досега – обрасъл

– основен изпускател: неизправен – заклинена леща на спирателния кран в затворено положение и наводнена шахта

Контролно-измервателните системи не функционират - разбити и ограбени.

4. Язовир **„Дъбника“** – намира се в землището на гр. Враца, под бившия завод „Химко“. Язовирът е с полезен обем 14 450 000 м^3. Техническо състояние:

– язовирна стена: короната е проходима и равна с асфалтова настилка, по която в участък от около 600 м има видими напуквания и слягания в посока към езерото; по водния откос е насипана каменна броня (неподредена), по която не се забелязват деформации; въздушния откос е равнинен с изградени няколко канавки

– преливник: изправен - шахтов тип с бетонна облицовка и енергогасител

– основен изпускател: изправен, с 2 бр. спирателни кранове. През 2013 г. са откраднати рейките и въртоците на крановете.

Язовирът има изградена водовземна кула, чиято ел. механична част не работи и савакът се отваря ръчно. Дънният савак е постоянно отворен.

Контролно-измервателните системи са ограбени и нефункциониращи.

Язовирът има наемател: „Дъбника“ ООД.

5. Язовир **„Острог“** – намира се в землището на с. Лютиброд, община Мездра и техническото му състояние е следното.

– язовирна стена: короната е проходима и равна; по водния откос са наредени траверси и отгоре е поставен бетонен парапет - не се забелязват деформации; въздушния откос е равнинен с храстовидна растителност за допочистване

– преливник: изправен – бетонен, траншеен, почистен от растителност

– основен изпускател: изправен – 1 бр. С.К. в стоманобетонна шахта

Язовирът има наемател: „Боди-М-Травъл“ ООД.

Съгласно Закона за водите, ако собственикът не разполага с хидроинженери той сключва договор с оператор, който има необходимата квалификация. В случая „Напоителни системи“ ЕАД – клон Мизия разполага със свои служители хидроинженери и затова не е сключван договор с оператор на язовирните стени и съоръженията към тях.

Друга форма на собственост върху язовирни стени и съоръженията към тях се явява правото на сдруженията за напояване да придобиват язовири.

На територията на област Враца **2** язовира са собственост на сдружения за напояване – това са „Гайтан“ и „Горна Бешовица“.

Техническото състояние на посочените язовири е следното:

1. Язовир **„Гайтан“** – язовирът е собственост от Сдружение за напояване „Гайтан“ и се намира в землището на село Лесура, община Криводол.

– язовирна стена: с нарушения - короната е с променлива ширина и храстовидна растителност, по откосите също се наблюдава дървесна и храстовидна растителност, която възпрепятства огледа

– преливник: неизправен - обрасъл

– основен изпускател: няма достъп, нито данни за наличието на такъв. Монтиран е сифон от алуминиеви тръби Ф100 мм.

2. Язовир **„Горна Бешовица“** – язовирът е собственост от Сдружение за напояване „Роса“ от 2003 г. и се намира в землището на с. Горна Бешовица, община Мездра. Наемател на съоръжението е „Ники-1, Николай Тошев“ ЕООД. За язовира има сключен договор с оператор хидроинженер – инж. Владимир Славчев Петров (Дог. № 001/01.06.2017 г.).

Техническото състояние на яз. „Горна Бешовица“ е следното:

– язовирна стена: короната е насипана с трошен камък и уплътнена, водния откос е с каменна броня - без нарушения, въздушният откос има дървесна и храстовидна растителност за допочистване

– преливник: изправен

– основен изпускател: изправен (1 бр. спирателен кран)

Язовирът има актуален авариен план и 1 човек персонал на място.

Третата форма на собственост на ЯСС е частната собственост.

В област Враца има **3** броя частни язовири, както следва:

1. Язовир **„Бутан“** – собственост на Димо Иванов Терзийски от с. Бутан, община Козлодуй. Язовирът се ползва за риборазвъждане. Намира се в землището на село Бутан и до него се стига по земен път с дължина около 10 км.

Техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е равна и уплътнена, водния откос е с нарушена каменна броня и малко храстовидна растителност, по въздушния откос има дървесна и храстовидна растителност

– преливник: изправен (страничен – савачен тип)

– основен изпускател: неизправен (тръбопроводът е запушен и липсва спирателен кран). Монтиран е метален сифон Ф200 мм.

На място собственикът представи сравнително добре комплектована документация, която съдържаше: акт за собственост, скица, авариен план, програма за технически контрол, инструкция за експлоатация и програма за СМР.

2. **Язовир за промишлени води**, собственост на **„Метизи“ АД**, гр. Роман съгласно нотариален акт № 38 от 21.04.2005 г. Язовирът се намира в близост до град Роман и се ползва за нуждите на завода.

Техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е насипана с трошен камък и уплътнена, водния откос е с каменна броня - без нарушения, по въздушния откос има дървесна и храстовидна растителност за допочистване

– преливник: изправен (траншеен)

– основен изпускател: изправен - спирателния кран е в шахта в езерото (от ОИ се отделя тръбопровод за промишлено водоснабдяване)

Язовирът има актуален авариен план.

3. Язовир **„Станьов дол“** – собственост на „Холсим България“ АД – циментов завод Бели извор. Язовирът се намира в землището на с. Бели извор, община Враца и техническото му състояние е следното:

– язовирна стена: короната е с каменна настилка (равна и без видими улягания) и бетонов парапет от водната страна, водния откос е с каменна броня - без нарушения, по въздушния откос има храстовидна растителност за допочистване

– преливник: изправен (челен, тръбен – 2 бр. тръби Ф600 мм бетонирани под насипа)

– основен изпускател: изправен (намира се в бетонирана шахта от сухата страна и се контролира дистанционно от завода)

Язовирът има оператор – инж. Тони Петров и актуален авариен план.

Всички язовирни стени на територията на област Враца са от земно-насипен тип и са строени в периода 1952 – 1970 г. Всички ЯСС имат аварийни планове.

Поради липса на заключения и оценки на техническото състояние и сигурността на язовирните стени и съоръженията към тях дадени от Експертен технически съвет, назначен от собственика, приел „Анализ на техническото състояние на язовирната стена и съоръженията към нея“, техническото състояние на язовирните стени (*изправни, неизправни или предаварийни*) **не** може да бъде определено.

На много малко язовири има изградени КИС, като същите са неизправни или не се ползват. От друга страна системи за оповестяване няма на нито един язовир.

В сравнение с проверките извършени през 2016 г., тази година прави впечатление, че по много от язовирите се работи активно. Масово са почиствани язовирни стени и преливници, на места са ремонтирани и основни изпускатели.

Основните проблеми с необходимостта от по-мащабни ремонтни дейности обаче остават на дневен ред. Язовирите, които имат нужда от подобни ремонти са 33 на брой, както следва:

– „Велчов лъг“ – ремонт на бързотока и енергогасителя на преливника;

– „Гарвански геран“ – ремонт на преливника и въздушния откос (има изготвен проект – търси се финансиране);

– „Горна бара“ – ремонт на въздушния откос, бързотока и енергогасителя на преливника;

– „Езерска падина“ – ремонт на преливник, основен изпускател и въздушен откос на язовирната стена (има изготвен проект – търси се финансиране);

– „Жарковец“ – ремонт на облекчителните съоръжения;

– „Корея“ – ремонт на язовирната стена и облекчителните съоръжения;

– „Млада овчарка“ – ремонт на язовирната стена и облекчителните съоръжения;

– „Драшан 1“ – ремонт на основен изпускател;

– „Кокошарника“ – ремонт на бързотока и енергогасителя на преливника;

– „Соколаре 1“ – ремонт на преливник и ревизия на основен изпускател;

– „Търнак“ – възстановяване на бързотока и енергогасителя на преливника;

– „Върбица 2“ – ремонт на бързотока и енергогасителя на преливника;

– „Желязковец“ – възстановяване експлоатационното състояние на ОИ;

– „Кални дол“ – ремонт на основен изпускател

– „Кираджията“ – ремонт на преливника;

– „Косталево“ – ремонт на преливника;

– „Лесконож“ – ремонт на преливника;

– „Омарски геран“ – ремонт на преливника и основния изпускател;

– „Сухия скът“ – възстановяване цялостта на ЯС в петата на сухия откос;

– „Три Кладенци“ – ремонт на преливника;

– „Девец“ – възстановяване експлоатационното състояние на ОИ;

– „Баурене“ – ремонт на основния изпускател;

– „Бъркашки дол“ – ремонт на бързотока и енергогасителя на преливника;

– „Галатин“ – ремонт на бързотока и енергогасителя на преливника;

– „Градешница“ – ремонт на основния изпускател, бързотока и енергогасителя на преливника;

– „Караджа 2“ – ремонт на преливника и бързотока

– „Мътница“ – ремонт на бързотока и енергогасителя на преливника;

– „Лесура/Жиев лъг“ – ремонт на преливника и основния изпускател (изготвен е проект – подадено искане до МКВПМС през юни 2017 г.);

– „Под селото“, с. Долна Кремена – възстановяване енергогасителя на основния изпускател;

– „Бързина“ – ремонт на язовирната стена и облекчителните съоръжения (има изготвен проект – търси се финансиране);

– „Рогозен 1“ – ремонт на язовирната стена и облекчителните съоръжения (има изготвен проект – търси се финансиране);

– „Бутан“ – възстановяване експлоатационното състояние на ОИ;

– „Гайтан“ – възстановяване експлоатационното състояние на преливника и основния изпускател.

Освен ремонти на облекчителните съоръжения, някои язовири имат нужда от възстановяване на нарушен воден откос (свличания или нарушена броня).

Това са: „Братковец“, „Враняк, „Драшан 1“, „Под селото“ – *село Соколаре*, „Руменя“, „Върбица 2“, „Дедова могила“, „Кални дол“, „Султански дол“, „Ослен Криводол“, „Стояновци“, „Рогозен 2“, „Бутан“.

Предвид констатираните неизправности с превантивна цел на всички гореизборени язовири е наложен ограничен режим на завиряване.

Поради наличие на гъста дървесна и храстовидна растителност достъпът до основния изпускател е труден или невъзможен при следните 18 язовира:
„Градините“-Тлачене, „Лековит кладенец“, „Лъга“, „Марин дол“, „Омарски геран“, „Уменкьовец“, „Балкана 3“, „Бъркашки дол“, „Влашка могила“, „Чукара“, „Гайтан“ „Караджа 2“, „Уровене“, „Батон дол“, „Заминец“, „Царевец“, „Бутан“ и „Девец“.

Някои язовири са в толкова лошо състояние, че е предписано да се свика Експертен технически съвет, който да прецени сигурността и стопанската необходимост от язовира и да вземе решение относно бъдещата му експлоатация. Това са: „Стубеля“, „Церов дол“, „Лъга“, „Уменкьовец“, „Балкана 2“, „Влашка могила“, „Уровене“, „Фудич“, „Чукара“, „Батон дол“, „Заминец“, „Царевец“.

В заключение въпреки голямото по обем количество извършена към момента работа, язовирите на територията на област Враца остават в незадоволително техническо и експлоатационно състояние. За изпълнение на дадените предписания ще се осъществи последващ контрол през октомври и ноември 2017 г., когато със заповед ще се назначи нова КОТЕСЯСС.

Приложение: Таблица за състоянието на язовирите

С уважение, **/п/**

АНАТОЛИ ГЕОРГИЕВ
младши експерт в Дирекция АКРРДС
при Областна администрация – Враца *Дата: 18.07.2017 г.*

ОДОБРЯВАМ: /п/

МАЛИНА НИКОЛОВА
Областен управител на област Враца